

מכון הנרייטה סאלד
המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות

פיתוח כלי למלמדים לזיהוי וצמצום קשיים התפתחותיים בגיל הרך

מחקר הערכה – הכשרת רכזים התפתחותיים של עזר מציון

ד"ר עידית מני-איקן, דנה רוזן וסימון וולפסון

כינוס ארצי בחינוך לגיל הרך – מפגשים מאירים בגיל הרך
דצמבר 2015

כלי ההתבוננות- רציונל

- הכלי מאפשר לבחון את התפתחות ויישום הידע המקצועי של המלמדים הנדרשים:
 - לזהות ולאפיין קשיים התפתחותיים בקרב ילדים
 - להתאים דרכי פעולה לצמצום קשיים
- הכלי משמש הן למחקר והן לעבודה השוטפת בשטח.

רכיבי כלי ההתבוננות

כלי ההתבוננות - מחוון למילוי

מידת הדיוק בזיהוי התחום ההתפתחותי (סולם 1-3)

מידת התאמת הפתרון שמציע המלמד לצמצום הקושי
(סולם 1-3)

הערכת המידה בה צומצם הקושי הנצפה (סולם 1-4)

מילוי על ידי צוות אנשי מקצוע של ההכשרה (פיזיותרפיסט, מרפא בעיסוק, פסיכולוג)

דוגמא 1 בתחום החברתי-רגשי

קושי: מרבה להתבודד, מתקשה ליצור קשר ולשחק עם חבריו. נראה שאינו נהנה ממשחקים. בטחון עצמי נמוך.

פעולות שנעשו לצמצום: 1. בקבוצת ילדים להפוך אותו למנחה, הוא עושה דברים ושאר חבריו אחריו.

צמצום הקושי: הילד משחק ונהנה בהפסקות עם חבריו, שש, שמח, ילד עליז. נפתח.

ניקוד במחווה: הפעולות מתאימות לצמצום הקושי; הדוגמאות מעידות שהקושי צומצם לחלוטין

דוגמא 2 בתחום השפתי

קושי: מתקשה להביע את מה שרוצה לומר. מספר ומדבר במשפטים קצרים. אינו יוזם שיחה עם חברים בקבוצה. קושי בשליפה.

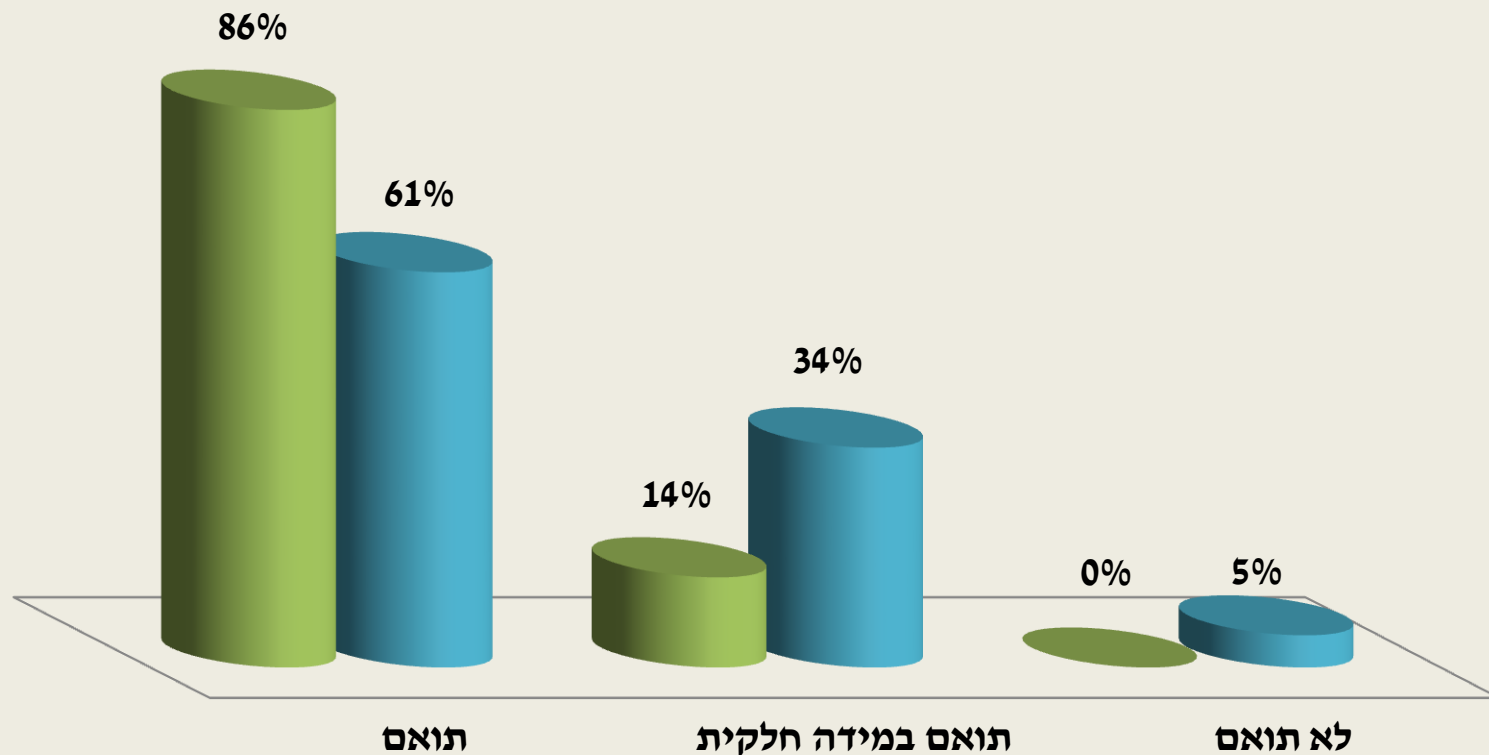
פעולות שנעשו לצמצום: משחק "למי יש" לפי אוצר מילים וקטגוריות; פעילות חברתית שכל ילד מדבר משפט לפי נושא נבחר; משחק קלפים – תמונות מספרות הילד מסדר לפי סדר; הפנייה לקלינאית תקשורת.

צמצום הקושי: שיפור משמעותי. הילד התחיל ליזום יותר שיחה ומדבר יותר משפטים, אך עדיין לא מספר סיפור עם כל הפרטים. לפני כמה חודשים התקבל לקלינאי תקשורת.

ניקוד במחווה: הפעולות מתאימות לצמצום הקושי; הדוגמאות מעידות על צמצום חלקי של הקושי.

האם תיאור הקושי תואם את תחום ההתפתחות

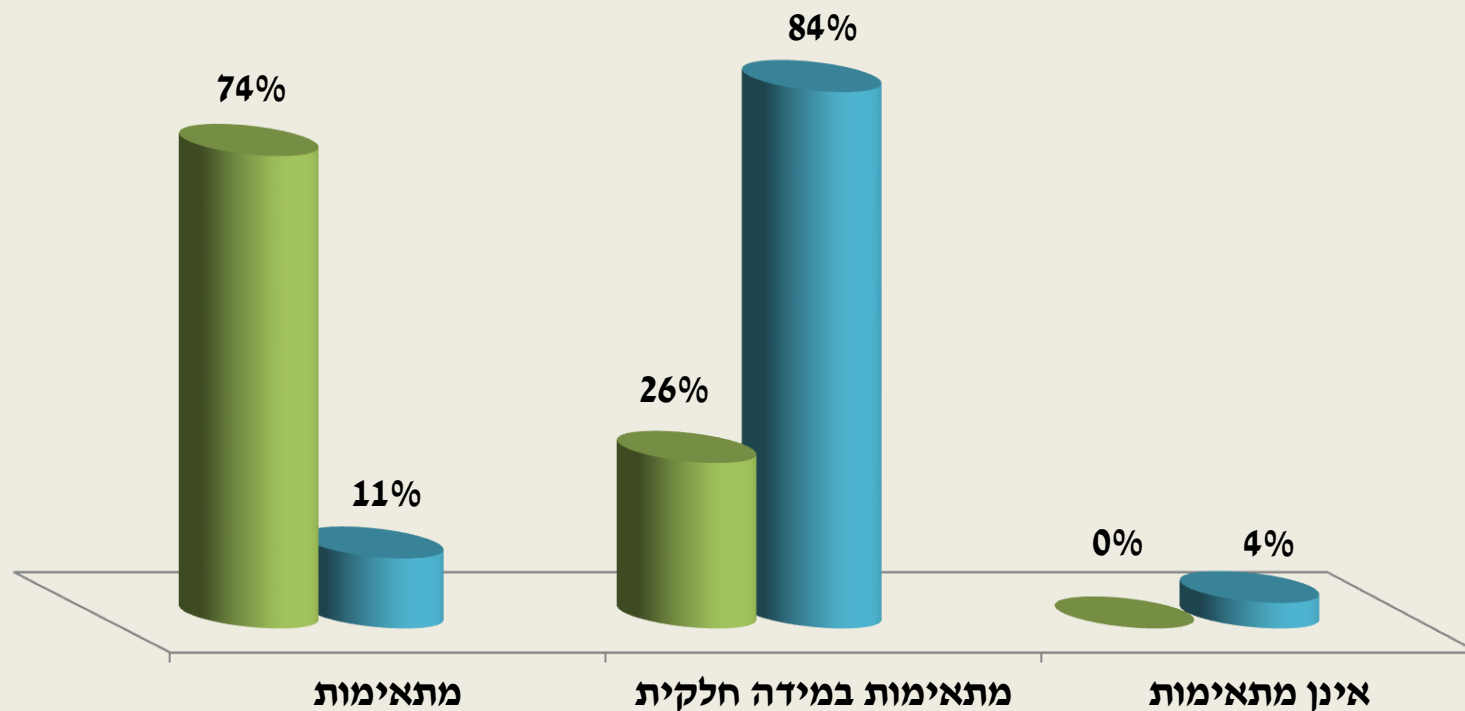

- N=61 מספר קשיים (השוואה), עברו הכשרת רכזים התפתחותיים
- N=64 מספר קשיים, שעברו הכשרת רכזים התפתחותיים

מבחן χ^2 יצא מובהק.

האם הפעולות המוצעות על ידי המלמד מתאימות לצמצום הקושי

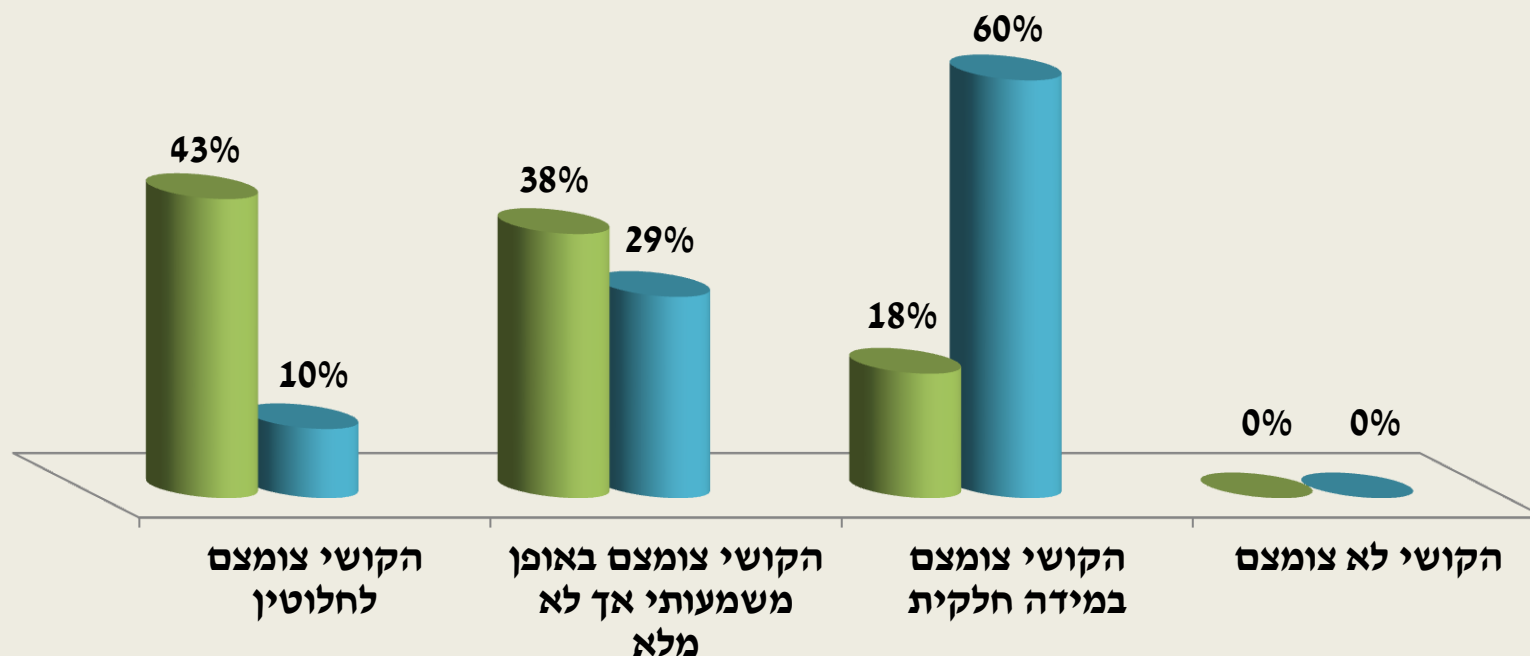

- N=70 מלמדים שלא עברו הכשרת רכזים התפתחותיים (השוואה), מספר קשיים
- N=62 מלמדים שעברו הכשרת רכזים התפתחותיים, מספר קשיים

מבחן χ^2 יצא מובהק.

צמצום הקשיים

- מלמדים שלא עברו הכשרת רכזים התפתחותיים (השוואה), מספר קשיים N=58
- מלמדים שעברו הכשרת רכזים התפתחותיים, מספר קשיים N=60

מבחן χ^2 יצא מובהק.

שימוש של המלמדים בכלי ההתבוננות

➤ מרבית המלמדים (12 מתוך 17) משתמשים בכלי בעבודתם בשטח.

➤ ממקד את הקושי

➤ מסייע להבין כיצד לפעול לצמצום הקושי

➤ מציף רעיונות

➤ מסייע למעקב

➤ המשגה ודוגמאות

לסיכום

- הכלי מאפשר לראות את התקדמות המלמדים (רכישת ידע ומיומנויות) ואת הצמצום בקשיים בקרב הילדים.
- הכלי משמש הן למחקר והן לעבודת המלמדים בשטח.
- ניתן ליישם את הכלי גם במסגרות נוספות לגיל הרך באוכלוסיות שונות.

